

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4368/2021
12.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Лабуд Стојановић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милијан Радовановић, адвокат из ..., ради раскида споразума, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2089/20 од 29.10.2020. године, у седници одржаној 12.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2089/20 од 29.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П 853/17 од 17.10.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се раскине Споразум о конституисању стварне службености закључен и оверен пред тим судом 26.01.2010. године под бројем Ов 877/10 између странака. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка плати 103.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2089/20 од 29.10.2020. године, донетом након одржане расправе, жалбе странака су усвојене, укинута је првостепена пресуда и одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се раскине Споразум о конституисању стварне службености закључен и оверен пред Основним судом у Краљеву под бројем Ов 877/10 дана 26.01.2010. године између странака и обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка плати 106.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20).

Испитујући правилност и законитост побијане пресуде применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле и пред судом овериле Споразум о конституисању стварне службености 26.01.2010. године под Ов.бр. 877/10, којим су предвидели да тужени може уз помоћ својих извођача, употребом неопходног оруђа, алата и машина, да постави цеви страном ближе до реке Студенице на кп. бр. ..., ..., ..., ..., ..., .. и ..., као послужних добара, за потребе одвођења воде трасом која одговара техничким условима постављања цевовода у мини хидроелектрану, као повласног добра. Споразум је закључен без накнаде, а у име туженог га је по овлашћењу потписао његов отац. Тужиоцу је, као и осталим потенцијалним власницима послужних добара, усмено обећано снабдевање струјом са будуће мини хидроелектране. У катастарском оперативном тужилац се водио као власник наведених парцела, међутим, за неке од парцела обухваћене споразумом нису извршене промене власништва у јавним књигама. Кп. бр. .. КО ... је по уговору о трампи још од 2002. године у својини тужиоцевог брата ВВ, који је на тој парцели изводио грађевинске радове, а по уговору о доживотном издржавању од 24.12.1988. године закљученом између тужиоца, као даваоца издржавања и ГГ, његовог оца, као примаоца издржавања, предвиђено је да половина кп. бр. ..., ..., ..., ..., .. и .. КО ... након смрти примаоца издржавања остаје у наслеђе тужиоцу, што значи да су само делови тих парцела били у власништву тужиоца. Наведене чињенице биле су познате и оцу туженог приликом потписивања Споразума, па је тужени од тужиоцевог брата ДД затражио сагласност за конституисање службености преко парцела у његовом поседу, али је тужиоцев брат одбио да му да сагласност. Тужени ни од осталих власника суседних парцела није добио сагласност за постављање цевовода, а пролаз преко истих био је неопходан за реализацију службености предвиђене спорним Споразумом. Налогом Републичког инспектора Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде од 08.06.2001. године тужиоцу је наложено да уклони грање, камење, да усмери водоток старим коритом, односно успостави првобитно стање. Из извештаја Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде, водне инспекције Краљево од 10.07.2018. године следи да тужилац није упозорен, нити му је достављено било какво обавештење да би постављањем цевовода за потребе мини хидроелектране уз корито реке Студенице, Ровинског и Таковичког потока (притока Студенице) било у супротности са Законом о водама, нити се тужилац у периоду од 01.01.2007. године до 10.07.2018. године обраћао Рашком управном округу у Краљеву за заштиту свог права због постављања цевовода за потребе наведене минихидроелектране.

Правноснажном пресудом Основног суда у Краљеву П 443/12 од 25.04.2016. године, донетом у овом поступку, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је Споразум о конституисању службености ништав правни посао и да не производи правно дејство, јер нису испуњени услови из члана 103. став 1. Закона о облигационим односима.

Тужилац је евентуалним захтевом тражио да се раскине предметни Споразум на основу члана 133. став 1. Закона о облигационим односима.

Првостепени суд је одбио, као неоснован евентуални захтев тужиоца којим је тражио да се раскине предметни Споразум, са образложењем да тужилац није доказао да су после закључења Споразума наступиле неке од околности које отежавају испуњење обавезе једне стране или због којих се не може остварити сврха уговора, односно да нису испуњени услови из члана 133. став 1. Закона о облигационим односима за раскид спорног споразума.

Другостепени суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и одбио, као неоснован евентуални захтев тужиоца, применом члана 133. став 1. и члана 137. став 2. Закона о облигационим односима, са образложењем да тужилац није доказао своје чињеничне тврдње да се не може остварити сврха закљученог спорног споразума и да испуњење преузетих обавеза по спорном споразуму не одговара његовим очекивањима и да га чини неправичним, као и да је извођење радова у супротности са Законом о водама,

По оцени Врховног касационог суда, супротно наводима ревизије, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Оцену основаности захтева за раскид уговора због промењених околности цени се у складу са чланом 133. и 134. Закона о облигационим односима, које регулишу услове за раскид у случају наступања промењених околности у току трајања уговора. Чланом 133. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ако после закључења уговора наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране, или ако се због њих не може остварити сврха уговора, а у једном и у другом случају у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима уговорних страна и да би по општем мишљењу било неправично одржати га на снази такав какав је, страна којој је отежано испуњење обавезе, односно страна која због промењених околности не може остварити сврху уговора може захтевати да се уговор раскине. Ставом 2. истог члана, прописано је да се раскид уговора не може захтевати ако је страна која се позива на промењене околности била дужна да у време закључења уговора узме у обзир те околности или их је могла избећи или савладати.

Сходно цитираним одредбама Закона о облигационим односима, уговор може бити раскинут ако по његовом закључењу, а пре испуњења обавезе, наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране (први разлог), или ако се због тих околности не може остварити сврха уговора (други разлог), а у оба случаја у мери која уговор изводи из сфере очекивања уговорних страна и која, по општем мишљењу, његово одржавање чини неправичним, с тим што раскид не може тражити страна која је била дужна да те околности узме у обзир још у време закључења уговора или их је могла избећи, односно савладати.

Када се пође од напред цитиране одредбе Закона о облигационим односима и утврђеног чињеничног стања, да су странке закључиле и пред судом овериле споразум о конституисању стварне службености 26.01.2010. године, према ком споразуму је обавеза тужиоца била да омогући туженом постављање и несметано одржавање цевовода преко парцела које су у моменту закључења споразума биле уписане у јавним

књигама као власништво тужиоца, правилан је закључак другостепеног суда да нису испуњени услови за раскид спорног Споразума сходно члану 133. Закона о облигационим односима, с обзиром да после закључења спорног Споразума нису наступиле околности које отежавају испуњење обавезе тужиоца, нити околности због којих се не може остварити сврха уговора. Наиме, налог Републичког инспектора, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде од 08.06.2001. године, којим је тужиоцу наложено да уклони грање, камење, да усмери водоток старим коритом, односно успостави првобитно стање је донет пре закључења спорног споразума, па се не ради о новој околности насталој после закључења спорног споразума, а тужилац није доказао да је након закључења спорног споразума упозорен или да му је достављено било какво обавештење да би постављањем цевовода за потребе мини хидроелектране уз корито реке Студенице, Ровинског и Ђаковичког потока било у супротности са Законом о водама, нити се тужилац обраћао Рашком управном округу у Краљеву за заштиту свог права због постављања цевовода за потребе мини хидроелектране. Затим, када се пође од тога да је обавеза тужиоца била да омогући туженом постављање и несметано одржавање цевовода преко парцела које су у моменту закључења споразума биле уписане у јавним књигама као његово власништво, а да је извођење радова од стране туженог условљено добијањем неопходних дозвола за изградњу мини хидроелектране, тужилац није доказао да тужени није добио те дозволе. Чињеница да су у вези предметних непокретности закључени уговор о трампи и уговор о доживотном издржавању су без утицаја на другачију одлуку, јер је тужилац у време закључења спорног споразума био уписан као власник истих.

С обзиром да тужилац није доказао постојање услова за раскид спорног Споразума у смислу члана 133. Закона о облигационим односима, то је правилно одлучио другостепени суд, када је одбио, као неоснован захтев тужиоца, са којих разлога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**